

Hogyan készítsünk jó tantárgyi prezentációt? – Előkészületek

A nevezetességekről szóló bemutatóval viszonylag egyszerű dolgunk volt: nem volt túl erősen kötve a kezünk a téma megválasztásakor. De sokkal fontosabb, hogy a mondánivalót igazíthattuk a képekhez, és nem a képeket kellett igazítani a mondánivalóhoz. Nem vagyunk mindig ennyire szerencsések. Lássunk egy olyan példát, amelyben egy „igazi” tananyagot kell feldolgoznunk és bemutatnunk az osztály vagy a tanulócsoporthoz!

Hatodik osztályban tanultunk I. Károly királyról. Készítsünk olyan bemutatót, amely az ő tevékenységét mutatja be!

A bemutató vázlata

Nem, nem kell a Wikipédiához szaladnunk, tökéletesen megfelel a hatodikos történelemkönyv – ha történetesen nincs kéznél, letölthetjük az internetről is. Fellapozzuk, és örömmel látjuk, hogy szépen tagolva benne van minden, amiről beszélnünk kell. Jegyzeteljük ki a lényeges címszavakban! Nagyjából az alábbihoz hasonló vázlatunk lesz:

Főcím	1. dia
1. hatalom megszilárdítása	2. dia
a. tartományurak ↔ mindenki más + király	3. dia
b. birtokok a híveknek + bandériumok	4. dia
2. pénz kell, jövedelmet növel	5. dia
a. bányák	6. dia
b. biztonságos kereskedelem + vámok	7. dia
c. aranyforint	8. dia
d. kapuadó	9. dia
e. új földművesek	10. dia
3. visegrádi királytalálkozó	11. dia
a. cseh és lengyel király jött	12. dia
b. lengyel trón Lajosnak	13. dia
c. Bécs elkerülése	14. dia

Látjuk, hogy három fejezetcímből és összesen tizenhárom – a főcímmel együtt tizen-négyszer – diából fog állni a bemutatónk. A fenti vázlat megírását most könnyen megúsztuk, szerencsére volt jó kiindulási alapunk. Ha ilyet nem találunk, akkor a bemutató alapját képező vázlat megírásával érdemes hosszasan elbíbelődni. Ne feledjük, hogy végső soron ez a lényeg! A prezentáció csak segít szemléltetni a történetet, de ami a vázlatban van, az maga a történet.

Gondoljuk át, hogy mennyit akarunk egy-egy vázlatpontról beszélni! Induljunk ki abból, hogy két-három mondat jut mindegyik „rendes” vázlatpontra (ezek kaptak betűjelet). Két-három mondat már megérdemli, hogy önálló diát kapjon, azaz a fenti vázlat lehet egyben a diák vázlata is. Az egyszerűbb áttekinthetőség kedvéért feltüntetjük a vázlatpontok mellett a diaszámokat.

Anyaggyűjtés – képkeresés

A következő teendőnk a képek kiválasztása, megkeresése és letöltése. Semmiképp se becsüljük alá a feladatot! Fontos jó képeket találnunk, mert jó képek nélkül a bemutatónk sem lehet igazán jó.

De vajon milyen képet keressünk a „hatalom megszilárdításáról”? Nos, nem arról fogunk. Gondoljuk tovább: a hatalom megszilárdítása csatákkal járt, a csatákban katonák voltak – középkori katonáról pedig már találunk megfelelő képet. Ugyanígy nem keresünk képet „tartományurak”-ról, helyette Trencsénről, Csák Mátéről és elesett katonákról keresünk. Engedjük szabadjára a képzeletünket!

Ha a képzeletünk szabadjára engedésében igazán jók vagyunk, és a hallgatóság (illetve a szaktanár) szívesen fogadja, egy középkori témáról is készíthetünk a modern világból származó képekkel kísért bemutatót. Az alábbiakban egy ilyen szemlélettel készült diasor lehetséges képeit mutatjuk be.

Szerencsére ma már sok oldal kínálja ingyenesen a képeit, melyek használatával nem sértünk szerzői jogokat. Az ilyen oldalak fellelését megkönnyíti, ha a „royalty free images” kifejezésre keresünk kedvenc keresőoldalunkon. A Creative Commons licencű képek is rendelkezésünkre állnak – ez utóbbiak használata általában akkor jogszerű, ha feltüntetjük a képek készítőit, például a bemutató utolsó oldalára kigyűjtve őket. Ilyenkor megadjuk azt is, hogy honnan és mikor töltöttük le a képet, azaz a teljes forrásmegjelölés például így is kinézhet:

https://weboldal.neve.org/kep_neve.png (2022. október 21.)

Lássuk sorban a diákat!

1. Az első diára alighanem I. Károly rajzát kell elhelyeznünk, hiszen róla szól a prezentáció. Persze, ha a bemutatónak más címet adunk, akkor lehet más a kép is. „Az első magyar Anjou” cím például már megengedi a király címerének megmutatását a főcímdián.
2. Egy modern szemléletű bemutatóban „a hatalom megszilárdítását” jelképező katonák helyett elképzelhető például egy sakkfigura is. Ilyenkor persze érdemes „A királyi hatalom megszilárdítása” fejezetcímmel indokolni a királyfigura szerepeltetését.

3. Az elesett katona képe a nagyurak bukása témára szinte önként kínálja magát. De a „nagyúr” szó modern korunkban egy majdnem mindenki által ismert antihőst is jelenthet.

4. A király bárói saját zászlójuk alatt mehettek csatába. De hangsúlyozhatjuk azt is, hogy Károly modern hadsereget teremtett.

5. A második fejezet a pénzről szól. A közönségnek aligha tűnik fel, hogy a képen a pénzérmeink csokoládéérmék. A pénzoszlophoz passzoló cím lehetne a „Stabil pénzügyek”. A cicákat szinte mindenki szereti, és ha a címet „Kézben tartott pénzügyek”-re változtatjuk, akkor nyert ügyünk van.

6. A középkori bányászokról középkori bányászfigurákat találtunk. Ha valakinek nem nyilvánvaló, hogy bányászfigurák, az elmondott szövegünkben pontosíthatjuk. Modern világunkban a bányászatot jól jelképezi a markológép.

7. A biztonságos kereskedelmet bemutathatjuk például egy kereskedőváros képével – bár magyarországi példákkal rosszul állunk. Ha azonban a kereskedelem megvámolását hangsúlyozzuk, akkor egy sorompón lévő vám (Zoll) feliratú tábla alkalmas lehet erre a célra.

8. Az aranyforintről szóló dián középkori aranypénzeket mutatunk (a képen nem aranyforintok vannak, de illusztrációnak megteszi). A modern változat képe önként kínálja magát.

9. A kapuadónál egy kapu képe kézenfekvőnek tűnik. (A képünkön túl hangsúlyos a nap, de levághatjuk róla.)

A modern változatban a jobbágyok adózását hangsúlyozzuk a képet mutatva. Buktató, hogy a kapuadót pénzben kellett fizetni, azaz a kép nem igazán megfelelő. Ugyanakkor a csibék aranyosak, biztosan tetszeni fognak a közönségnek. Ha sajnálunk róluk lemondani, akkor jó, ha tudjuk, hogy az említett ellentmondás előadás közben feloldható: egyszerűen mondjuk el a hallgatóságnak a valóságot is!

10. Az újonnan érkező földművelőket például egy felvonuláson készült képpel tudjuk bemutatni. (A modern háttérrel majd elhomályosítjuk.)

A modern változatban alighanem a malacok is tetszeni fognak a közönségnek.

11. A visegrádi képünk nem igazán jó az utolsó címdiára, de bízunk benne, hogy kivetítve jobban látszik. Az előadáskor elmondjuk majd, hogy mit látunk rajta.

A modern változatban olyan járműveket mutatunk, amelyekkel gazdag emberek – például királyok – közlekednek.

12. A találkozón biztosan volt királyi lakoma, ezért így mutatjuk be az eseményt. A modern változatban a három hiúz igencsak fenséges látványt nyújt. Bár az interneten rengeteg kép van békakirályokról, semmiképp sem szeretnénk a közönség érzéseit megsérteni, így bölcsen lemondunk a használatukról.

13. Az öröklésről szóló diánkon látható kép *talán* Lengyelországban készült. Bizonyos szempontból jobb választás volna egy országtérkép, de stílusa nagyban eltérne a többi kép stílusától, ráadásul a határvonalaknak az egykori állapotokat kellene tükrözniük. A modern változatban az esemény tragikumát (a lengyel király halálát) hangsúlyozhatjuk egy leesett koronával.

14. Az utolsó diánkon bemutatathatjuk Bécset. Nehéz olyan képet találni, amely korhű, így erről többé-kevésbé lemondunk. Választott képünk mindenesetre régi épületeket ábrázol. Bemutatónk első változatában egy kicsit lesötétítettük egy eléje tett átlátszó téglalappal, így nem lesz annyira modern kinézetű. A bemutató modern változatához kereshettünk volna modern Bécset ábrázoló képet, de Bécsnek pont nem a modern részei híresek. Így megmaradunk ennél a képnél – elég színes ahhoz, hogy modern hatású legyen.

Ha ügyesek vagyunk, a szükséges mennyiségű kép megtalálására és letöltésére elegendő lehet körülbelül egy óra. Mint sok más esetben, itt is elmondható, hogy gyakorlat teszi a mestert. Menet közben érdemes jelölnünk, hogy melyik diához sikerült már képet találnunk, így látjuk, hogy melyek vannak még hátra.

Mindenkit biztatunk a saját maga által választott vagy a szaktanár által kijelölt téma feldolgozására, illetve a képek önálló keresésére. Ha azonban erre nincs lehetőség, a könyv weboldaláról letöltött fájlok között megtalálhatók a lecke képei.

A bemutatónkhoz – a középkoribb változathoz mindenképp – érdemes lehet középkori hangulatú betűtípust keresni. Hasznos, és megóv a későbbi csalódásoktól, ha megfelelő szöveggel teszteljük, hogy a betűtípusban megvan-e minden magyar ékezetes betű. Az ő és az ű betű szokta a legtöbb gondot okozni.

A következő leckében összeállítjuk a bemutatónkat.

